

Toegankelijkheidsraad

**Aan: het College van B&W,
de leden van de Raad van de gemeente Zoetermeer**

Zoetermeer, 22 januari 2019

Jaarverslag over de periode 2017-2018,

ingevolge art. 11 van het reglement Toegankelijkheidsraad gemeente Zoetermeer 2017

Inleiding; historisch perspectief

De huidige Toegankelijkheidsraad (TR), officieel ingesteld per september 2017, komt voort uit de Jury Toegankelijkheidsprijs Zoetermeer. De jury Toegankelijkheidsprijs heeft in de periode 2013-2016 jaarlijkse prijzen uitgedeeld aan de best toegankelijke winkels in het Stadshart; tandartsenpraktijken en (buiten)sportverenigingen. Aandacht voor personen met een handicap kwam voluit in de politieke belangstelling met de ratificering in 2016 door Nederland na jarenlange vertraging, van het VN-Verdrag (2006) waarin de rechten van personen met een handicap werden vastgelegd. Enkele fracties uit de Zoetermeerse gemeenteraad ZóZoetermeer, PvdA en D66 spraken zich in de motie Open Stad uit voor een grotere aandacht voor toegankelijkheid in onze stad, welke motie vervolgens door de gemeenteraad werd aangenomen. Dit was het startsein voor de gemeente Zoetermeer om een (nieuw) adviesorgaan in het leven te roepen. De leden van de TR hadden zich als jurylid ingezet voor personen met een handicap. Een logisch gevolg was derhalve dat het college van B&W in 2017 de juryleden – aangevuld met een bouwkundige - tot lid van de Toegankelijkheidsraad Zoetermeer benoemde. De jury bestond deels al uit personen met een beperking, waardoor ervaringsdeskundigheid nu ook een wezenlijk onderdeel van advisering zal blijven uitmaken.

Het College van Burgemeester en Wethouders van Zoetermeer stelde op basis van het VN-Verdrag een regeling vast (*zie bijlage 1*).

Die regeling bevat o.a. de beschrijving van een persoon met een handicap: een inwoner of bezoeker van de gemeente met één of meerdere langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuigelijke beperkingen die hem of haar in samenwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, effectief en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de Zoetermeerse samenleving.

Werkwijze TR

De TR heeft ambitie. Ambitie die in de tijd van het functioneren als Jury Toegankelijkheid gestalte heeft gekregen. Een belangrijke factor bij het omgaan met toegankelijkheid is het uitgangspunt van “nothing about us, without us”, in goed Nederlands ‘vrij vertaald als “maar niet zonder ons” (HL). Een uitgangspunt dat bij de behandeling van het wetgevende proces rondom de ratificering van de VN resolutie ook als leidmotief is geaccepteerd. Het impliceert dat personen met een beperking zowel bij de regie als bij uitvoering van maatregelen aangaande toegankelijkheid betrokken dienen te zijn.

Echter, met de beperkte menskracht en financiële middelen die het College ter beschikking heeft gesteld, dienen er prioriteiten te worden gesteld. Niet alle expertise waaraan behoefte is, is binnen de TR aanwezig. Mede daarom ontwikkelt de TR een netwerk met organisaties, instanties en personen die zich op (een deel) van onze doelstelling richten. Binnen Zoetermeer betreft het bijvoorbeeld: de ouderenbonden, verenigd in de Stichting OSO, de Zorgvragersraad Zoetermeer (zorgvragers in brede zin waaronder cliënten Lange land Ziekenhuis, blinden/slechtzienden, doven en verstandelijk gehandicapten) of WEZODO, maar ook instanties als het VAC of de Adviesraad Sociaal Domein. Buiten Zoetermeer zijn er contacten met een grote instelling als Voorall Den Haag, het Regionaal Overleg Gehandicapten – gehandicaptenorganisaties uit steden rondom Zoetermeer voortgekomen uit de toenmalige provinciale organisatie Zorgbelang - en andere (gehandicapten) organisaties of personen.

Bij het onderzoek naar toegankelijkheid onderscheidt de TR:

1. Langlopende trajecten als de Open Stad;
2. Middellange trajecten: projecten van enkele jaren
3. Projecten waarover op korte termijn een advies dient te worden uitgebracht.
4. Ad hoc advies

Open Stad

In het document ‘Open Stad’ richt de gemeente zich op de toekomst van onze stad. Bevolking, ondernemers, woningcorporaties, etc. worden bij dit project betrokken. De inbreng van veelzijdige expertise is voor de gemeente een inspiratiebron om onze stad ook in de toekomst aantrekkelijk te houden voor haar inwoners, ondernemers, etc.

De TR is een belangrijke adviseur van de gemeente en dient nauw betrokken te zijn bij de ontwikkeling van de Open Stad.

Middellange trajecten

Zoetermeer is doende met de Schaalsprong, een kwaliteitsimpuls voor de hele stad ook in alle wijken, grootschalige gebiedsontwikkelingen en een forse uitbreiding van het aantal woningen voor jongeren, ouderen en gezinnen. Het Entreegebied wordt op niet al te lange termijn in ontwikkeling genomen. Het spreekt vanzelf dat de TR daarbij een flinke rol zal moeten spelen, toegankelijkheid geldt immers voor iedereen.

Projecten op korte termijn.

Er zijn nog vele trajecten waar de TR in de nabije toekomst mee te maken zal krijgen, dan wel op dit moment al doende mee is. Het nieuwe zwembad waar de Raad onlangs unaniem de betrokkenheid van de TR wenste, is daar één van. Maar ook

een upgrade van het Stadshart, het Stadhuisplein, de CKC omgeving en nog vele, vele andere.

Ad hoc advies

Hieronder vallen de vele “tussendoor” adviezen, activiteiten en acties, vaak spontaan door gemeentelijke afdelingen of derden aan ons gevraagd, waaronder controles gehandicapten toiletten CKC, StadhuisForum of geplande aanleg invaliden parkeerplaatsen.

Ervaringen van de Toegankelijkheidsraad van de afgelopen twee jaar tot heden

Uit het hierna volgende gedeelte blijkt dat de TR veel werk heeft verzet, zowel in de zin van papieren beoordelingen als beoordelingen ter plekke, schrijven van adviezen of contacten met derden. Het opvallende bij het onderdeel adviezen is, zoals blijkt, dat er veel ongevraagde adviezen aan het College zijn gegeven tegenover één gevraagd advies. En dit gevraagde advies formeel een mondeling verzoek van een ambtelijke afdeling was. Het betekent dat wij de activiteiten van de gemeente Zoetermeer volgend, onszelf telkens de vraag moesten stellen, “heeft dit met toegankelijkheid te maken” en “horen wij erbij”.

Beter ware het als het College – meer dan voorheen - de TR actief benadert met een duidelijke adviesvraag over zaken die met toegankelijkheid te maken hebben. Dat is een efficiëntere adviesprocedure dan wanneer de TR zelf projecten moet achterhalen.

Tijdens de behandeling van de motie Open Stad is naar voren gekomen, dat ieder beleidsstuk een toegankelijkheidsparagraaf zou bevatten, waaruit wij afleiden dat er daarmee een beginpunt zou worden geschapen om de TR bij het (gehele) ontwikkelingsproces te betrekken en gelegenheid te geven op geëigende momenten zijn advisering te doen. De afgelopen periode heeft de TR zich (te) vaak op eigen initiatief aangemeld middels een advies aan het College. Voorbeelden o.a. zijn het ongevraagde advies over openbare toiletten in december 2017 (eerder dan de gelijkkluidende motie van de Gemeenteraad), het advies over de toegankelijkheid van het StadhuisForum, CKC, Gastvrij Zoetermeer of het nieuwe station Zoetermeer/Lansingerland etc. Stroomlijning van dit proces, ook waar het gaat om afdoening, is wat ons betreft een dringend bespreekpunt.

Duidelijk zal zijn dat de TR – als zich een traject of concreet project aan dient – hierbij zo snel mogelijk betrokken zou moeten zijn. Dan kunnen adviezen van de TR in het traject of project geïmplementeerd worden. Adviseren als een project (bijna) is opgeleverd frustreert het werk van de TR en ook wellicht van ambtelijke afdelingen en zal in de praktijk vaak duur(der) uitpakken omdat er alsnog (bouw)aanpassingen moeten plaatsvinden om aan de (onze) toegankelijkheidscriteria te voldoen. Ons advies over het StadhuisForum spreekt boekdelen, het was simpeler geweest met onze inbreng vooraf. Steeds meer doet de ambtelijke organisatie een beroep op de TR om samen op te trekken en wij stellen dat vertrouwen bijzonder op prijs. Aan de andere kant levert dat extra druk op aan onze kant omdat zaken begrijpelijk haast hebben, ze zijn onderdeel van een traject en moeten door ons worden ingepland. Wij willen daarom graag nog eens praten over een meer planmatige opzet van meedenken, samen oplopen en (openbaar schriftelijk) adviseren, ook in het licht van de betekenis van artikel 2, lid 6 (openbaarheid) van het reglement.

Ons is werkende weg in gesprekken met velen opgevallen dat in buurten en wijken veel wordt gedaan om buurt of wijk mooier en veiliger te maken. Voorbeelden zijn WAS teams (veiligheid) in de wijken, of buurtverenigingen die wijken door middel van adoptieplantsoenen of opruimacties mooier en schoner maken. Ook wat betreft veiligheid zijn er van tijd tot tijd bijeenkomsten georganiseerd door uw college. Zou het aspect toegankelijkheid niet onderdeel van al die activiteiten kunnen zijn. Obstakels in de wijk, moeilijke punten, overgroeïende beplanting en losse stoeptegels zouden en passant gemeld kunnen worden bij het wijksteunpunt zonder al te veel extra moeite en de betrokkenheid van de buurt of wijk met toegankelijkheid neemt onmiddellijk toe. Ons advies is dan ook, maak gebruik van de bestaande infrastructuur, plak daar een stukje toegankelijkheid aan vast en alles verloopt beter zonder al te veel extra inspanning.

Uit onderstaande lijstjes van activiteiten blijkt dat de TR bergen werk verzet heeft ondanks de kleine bezetting. Wij komen bij een ieder ook steeds meer in beeld maar dat wel ten koste van een (te) forse werkdruk. Mooie plannen die in onze teambuildings- en andere doelstellingenbijeenkomsten werden bedacht, zoals de toegankelijkheid beoordelen van het Lange land Ziekenhuis, gezondheidscentra of theater, noodzakelijke zaken voor Zoetermeer in onze optiek, bleken door de werkdruk en soms de "waan van de dag" helaas niet mogelijk. Met in de nabije toekomst door Zoetermeer te ontwikkelen grootschalige projecten waar wij veel en vaak bij betrokken zullen worden, blijft onze actieradius helaas erg beperkt. In september a.s. zullen wij van onze 6 leden (exclusief de voorzitter) volgens het reglement, er één moeten inleveren. En dan zou wel eens kunnen blijken – zeker bij ziekte of anderszins afwezigheid van één of meerdere leden – dat de last te groot wordt. Uitgangspunt van de TR blijft immers indachtig eerdere uitspraken van overheidswege met betrekking tot de inclusieve samenleving, dat het oordeel van ervaringsdeskundigen een zware rol dient te spelen in de advisering.

Wij willen daarom graag met uw College het overleg gaan voeren over onze (te) beperkte bezetting.

Wat heeft de TR in de periode 2017- 2018 gedaan en bereikt?

1. Gevraagde adviezen van het college van B&W

- Gevraagd advies over algemene beoordeling van de toegankelijkheid van het Stadsmuseum (*april 2018*), schriftelijk.

Wij noemen dit advies gevraagd, omdat de gemeentelijke afdeling ons expliciet vroeg een oordeel te geven, in opdracht van het College nemen wij aan

2. Ongevraagde adviezen aan het College van B&W

- Ongevraagd advies over de noodzaak van openbare toiletten in Zoetermeer (*december 2017*)

Aangevraagd naar aanleiding van een alarmerende publicatie van de Maag, Lever en Darmstichting over een groot gebrek aan openbare toiletten in Nederland met schrijnende gevolgen specifiek voor zijn achterban

- Ongevraagd advies over de wenselijkheid van betrokkenheid van de TR bij het uitwerken van de Horecavisie 2017

- Ongevraagd advies over het te verbouwen CKC in relatie tot de ondeugdelijke Miva (gehandicapten) toiletten (februari 2018)

Naar aanleiding van een alarmerend bericht van een cursist van het CKC

- Ongevraagd advies over de toegankelijkheid van het StadhuisForum (maart 2018)

Naar aanleiding van een uitgebreide schouw, hierbij samen opgetrokken met VAC (Vrijwilligers Advies Commissie)

- Ongevraagd advies over de wenselijkheid van betrokkenheid van de TR aan het project Gastvrije Binnenstad (maart 2018)

- Ongevraagd advies inzake veiligheidsaspecten/ongevallen StadhuisForum (mei 2018)

- Ongevraagd advies over de wenselijkheid van betrokkenheid van de TR bij de klankbordgroep station Zoetermeer – Lansingerland (augustus 2018)

Via ons netwerk kregen wij het bericht over het bestaan van deze klankbordgroep, die ook betrokken zou zijn bij de toegankelijkheid van het nieuwe station

3. Vragen om advies van gemeentelijke afdelingen

- Dienstverlening Publieksplein, advisering over toe te passen iconen in brieven en voice-over website (juli 2018)
- Vervolgadviezen MIVA toilet Stadsmuseum
- Advisering Beeldkwaliteitsplan Nutrihage
- Diverse advisering aan gemeentelijke afdelingen mondeling tijdens TR vergaderingen dan wel daarbuiten of via e-mail contact
- Advisering realisering gehandicapten parkeerplaatsen bij het Theater
- CKC: Diverse vervolgadviezen, gerelateerd aan het advies van februari 2018, ook over andere aspecten van het gebouw in relatie tot toegankelijkheid
- Plataanhout, gecombineerd gebouw jongeren/ouderen (november 2018)
- Schoolgebouwen, Integrale kind centra Moerbeigaarde en Overwater (november 2018)

4. Derden

- PostNL, brievenbus bij wooncomplex het Fregat (*november 2017*)

PostNL stond op het punt een rode brievenbus bij dit wooncomplex in verband met een efficiencyslag te verwijderen. De bewoners van dit wooncomplex – gemiddelde leeftijd van naar verluid 80 jaar waaronder veel gehandicapte mensen – protesteerden. Wij hebben ons als TR bij dit protest aangesloten, de handen ineen geslagen en ons tot PostNL gericht, met als resultaat dat deze brievenbus gehandhaafd bleef

- VVD Zoetermeer, veiligheid videovoordeurverbinding (*advies november 2017*)

Voor ouderen en bewoners met een gehoorbeperking is het van belang dat men goed kan zien wie er aanbelt, alvorens de (voor)deur te openen. Dit in verband met veiligheid. Wij sloten hiermee aan op het item veiligheid dat de VVD op dat moment belichtte

- PostNL inkrimping punten postzegelverkoop en pakjes

Wij vernamen vanuit de Zoetermeerse bevolking dat PostNL het plan had om het aantal ontvangst/uitgiftepunten voor postzegels en pakjes te verminderen, wat zeker beroerd uit zou pakken voor ouderen en mensen die slecht ter been zijn en vroegen bij PostNL om een reactie. Uiteindelijk bleek alles op een misverstand te berusten

- Gevraagd advies van de Bibliotheek over grootte van letters en leesbaarheid huisregelbordjes
- Gevraagd advies van het CKC over routing en belettering binnen het gebouw

Hierbij samen met VAC opgetrokken

5 Activiteiten

De Toegankelijkheidsraad dan wel wisselende delegaties daarvan, hebben onderstaande activiteiten ontplooid:

- Kennismaking met vrijwilligers van de Natuurtuin en advisering over toegankelijkheid (*TR i.o.) februari 2017*
- Regelmatige gesprekken/contacten met diverse politieke fracties
- Bezoek aan een "IZI" woning in Den Haag, m.b.t. "het langer zelfstandig thuis wonen" project.
- Voor en na de schouw van StadhuisForum rondgangen en contacten met ambtenaren over mogelijke gebreken en de voortgang van veranderingen
- Deelname aan diverse bijeenkomsten in het kader van het nog lopende project Gastvrij Zoetermeer
- Diverse inspraakbeurten bij de Gemeenteraad in de fase van TR i.o. en na het definitief aantreden van de TR, alsmede het volgen van voor ons relevante raads/commissievergaderingen

- Gesprekken met WeZoDo, een Zoetermeerse organisatie voor doven en slechthorenden met als doel informatie-uitwisseling en samenwerking te bewerkstelligen
- Deelname aan bijeenkomsten over het nieuwe entreegebied van Zoetermeer
- Gesprekken met de organisatoren van de website Verminder beperking, een groep van mensen die als zelfhulp groep elkaar ondersteunt met adviezen en praktische zaken, om de gevolgen van een handicap te verzachten.
- Het optuigen van een Facebook account (*december 2018*)
- Het opzetten van een website die in *2019* online komt.
- Deelname aan samenspraakgroepen over uitbreiding woningbouw in Zoetermeer
- Een eerste kennismaking met wethouder Ter Laak
- Kennismaking en vervolgesprekken met Raymond Timmermans, de "kennersprijs", aangeboden aan de gemeente Zoetermeer en Marja Koen
- Kennismaking met het team van Ongehinderd, een landelijke organisatie aangaande toegankelijkheidsvraagstukken
- Gesprekken met de verantwoordelijke ambtenaar en bijdrage aan de voortgang Open Stad
- Idem gesprekken over en bijdrage aan het Koplopers programma toegankelijke gemeenten van de Vereniging Nederlandse gemeenten
- Activiteiten en onderzoek inzake openbare toiletten en organiseren van een "openbaar bedankje" aan het Videogame museum dat zijn toiletten voor het Zoetermeerse publiek toegankelijk maakte
- Kennismaking en gesprek met de ondernemers van het Woonhart Zoetermeer
- Deelname aan enkele bijeenkomsten van de Metropoolregio waar de gemeente Zoetermeer een actieve rol in speelt
- Organisatie van het Regionaal overleg gehandicapten in Zoetermeer met deelname van gehandicaptenorganisaties van Den Haag, Leidschendam/Voorburg en gemeente Westland.
- Deelname aan reguliere vergaderingen van de commissie Ouderenbus Zoetermeer
- Deelname aan een presentatie van Charter For Walking mede in relatie tot toegankelijkheid
- Organisatie van en begeleiding van een tweetal ervaringstours voor zowel College van B&W als raadsleden door het Stadshart en omgeving
- Gesprekken met de heer van Oeffel over (gehandicapten)sport in Zoetermeer en WAS teams, mede in relatie tot toegankelijkheid
- Contact gelegd met Doing, een lokale gehandicapten sportvereniging
- Deelname aan vergaderingen en activiteiten van klankbordgroep Station Zoetermeer/Lansingerland
- Frequentie contacten met VAC – Vrijwilligers Advies Commissie
- Frequentie contacten met ASD – Adviesraad Sociaal Domein
- Contacten via onze ambtelijke ondersteuning met de Haagsche Hogeschool over en in verband met onderzoeksprojecten van studenten inzake ontwikkeling van (digitale) instrumenten ter verbetering van toegankelijkheid in Zoetermeer
- Medewerking verleend aan het project Samen op pad, waarin concrete toepassing van (open) data wordt onderzocht voor inwoners met een

bepeking, een samenwerkingsverband van Zoetermeer, Den Haag, Capelle en Rotterdam.

6 Activiteiten 2019

Er is nog veel werk te doen voor de Toegankelijkheidsraad. Dit zal mede afhangen van lopende trajecten, wat de gemeente Zoetermeer ons aanbiedt - het nieuwe zwembad is een voorbeeld - maar zeker ook wat wij gaande weg tegenkomen. De afgelopen periode heeft ons geleerd goed om ons heen te kijken en open te staan voor signalen. Niet ontkend kan worden dat onze bekendheid sinds de oprichting groeiende is, maar het kan uiteraard altijd beter. De Toegankelijkheidsraad zal een begrip moeten zijn, een partner, waar een ieder, bedrijf, instelling of instantie, terecht moet kunnen met vragen en opmerkingen over toegankelijkheid in de stad, indachtig de doelstellingen genoemd in het reglement. Waarna gezamenlijk aan de slag kan worden gegaan om verbetering te bewerkstelligen. De facebook pagina en de website die nabij is, zal daar een ondersteunende functie bij zijn. De eerste maand van het nieuwe jaar bracht ons een flink aantal zaken waar wij middels schouwen, gesprekken en/of beoordelingen onze (ervarings)deskundigheid laten blijken. Vooralsnog, mede gelet op onze beperkte bezetting, wagen wij ons niet aan een harde planning van zaken.

Namens de Toegankelijkheidsraad Zoetermeer

w.g.

Hans Lindeboom

Voorzitter

Bijlage separaat in PDF formaat:

Reglement Toegankelijkheidsraad gemeente Zoetermeer 2017

